

10. Godkjenningen av det norske flagget 13. juli 1821

1. Sammendrag med beskrivelse av dokumentet.

I moderne tid har alle nasjoner fått sitt eget flagg. De er blitt nasjonenes fremste kjennetegn. I 1821 sanksjonerte Karl Johan i en kongelig resolusjon Stortingets vedtak om å innføre et nytt handelsflagg. Dette flagget er det samme som vi i dag kjenner som det norske flagget. Vi mener det er naturlig at resolusjonen med Karl Johans sanksjon, føres inn i Norges dokumentarv. Det beskriver hvordan det mest nasjonale symbol vi har, nemlig flagget, ble til.

Etter inngåelsen av unionen med Sverige i 1814, hadde Norge rett til eget handelsflagg, men orlogsflagget skulle være et unionsflagg. I de første årene var det likevel slik at norske handelsskip enten førte det danske flagget med en norsk løve oppe mot stangen, eller det svenske flagget med de danske fargene i øvre felt mot stangen.

I 1821 begynte forretningsmenn i Stavanger en agitasjonskampanje for et nytt norsk flagg. Dette satte i gang en prosess der mange engasjerte seg. Stortinget satte ned en komité for å arbeide med saken. Etter en omfattende behandling ble et forslag fra Fredrik Melzer til nytt flagg vedtatt 17. mai 1821. Melzer var stortingsmann fra Bergen og begrunnet forslaget sitt med at det nye flagget burde ha fargene rødt, hvitt og blått, frihetens farger, men ellers ha en mest mulig tradisjonell utforming.

Forslaget ble oversendt Kongen. Han innvilget Stortingets krav, men gjorde det samtidig klart at han med en slik sanksjon ikke ga Stortinget noen konstitusjonell rett til å bestemme hvordan det nasjonale flagget skulle være. Kongen mente egentlig at dette lå innenfor hans myndighetsområde som øverstkommanderende for hær og flåte.

Resolusjonen har et vedlegg, en akvarell av Melzers flagg med Karl Johans påskrift "Gillas". Med dette fikk Norge sitt eget nasjonale flagg.

2: OPPLYSNINGER OM SØKER

2.1 Navn på søker:

Riksarkivet (Arkivverket)

2.2 Søkers tilknytning til den nominerte dokumentarven:

Riksarkivet eier dokumentet

2.3 Ansvarlig(e) for nominasjonsprosessen:

Avdelingsdirektør Øyvind Ødegaard. Nominasjonen er utformet av seniorrådgiver Anne Hals.

2.4 Kontaktinformasjon: Riksarkivet, Postboks 4013 Ullevål stadion, 0806 Oslo. Telefon: 22 02 26 00. E-post: riksarkivet@arkivverket.no

3: IDENTIFIKASJON OG BESKRIVELSE AV DOKUMENTENE

3.1 Navn og identifikasjon:

Kongelig resolusjon II 13.7.1821 "Gillas Karl Johan"

Aktivreferanse: Riksarkivet, Statsrådssekretariatet serie Ab Kongelige resolusjoner med registre, stykke L0012. Kgl. res. 5716, 13.7.1821. Plassering: 4A 014.06/1
Katalogreferanse: Riksarkivet 1213/01 Statsrådssekretariatet

3.2 Beskrivelse av dokumentet:

Dokumentet er på 6 sider innbundet i en protokoll med en akvarell av flagget som vedlegg. Det er datert 13.7.1821 på Stockholm Slott. Dokumentet har en påtegning om at det er en protokoll ført i statsråd for hans majestet Kongen. Det går videre fram at Statsrådene Collett og Fasting var til stede, mens statsministeren var med hans majestets tillatelse bortreist. Deretter ble regjeringens innstilling lagt fram. Den gikk inn for sanksjon av Stortingets lovforslag om et nytt flagg, men kongen ønsket å ta noen forbehold. Derfor ”behagede Hs Majestet naadigst at resolvere” følgende:

Han henviste til grunnloven som ga Norge rett til et eget handelsflagg og Stortingets beslutning av 23. november 1814 om at det daværende norske handelsflagget skal brukes på alle strekninger som ikke trengte tyrkisk sjøpass. Den daværende regjering sluttet seg til dette forslaget som ble sanksjonert av Karl 13. Kongen gjorde deretter et poeng av flagget kong Karl sanksjonerte var det samme som ble brukt før Kieltraktaten ble inngått. Han kom deretter med noen betraktninger om hvilke rettigheter grunnloven ga til å bestemme utformingen av et norsk handelsflagg, for deretter å presisere at han ved å slutte seg til Stortingets forslag av 17. mai 1821, ikke hadde til hensikt å gi fra seg noen rettigheter til å kunne bestemme hvordan det norske flagget skulle se ut. Deretter ga han skipsførere i nære farvann lov til å bruke det flagget Stortinget hadde foreslått. Dette forslaget ville ligge ved protokollen med kongens påtegnede ”Approbasjon”. Videre ville han i et særskilt reskript gi nærmere beskjed om hvilke farvann flagget kunne brukes i. Protokollen ble undertegnet med: Expederet Carl Johan. Under er den signerte i statsministerens fravær statsråd Johan Collett.

Protokollen er i folioformat. Vedlegget som ligger etter resolusjonen er ca. 25x17 cm. På det er forslaget til Melzer malt med vannfarver, lag på lag slik at sluttresultatet ikke er gjennomskinnlig. Flagget er 12x9 cm. På arket utenfor har Karl Johan skrevet sin godkjennelse: Gillas Carl Johan.

4. Begrunnelse for innskrivelse av dokumentet i Norges dokumentarv

4.1. Autentisitet. Dokumentet er undertegnet av Karl Johan. Håndskriften lar seg lett dokumentere ved å sammenlikne med underskriftene i resten av den innbundne resolusjonsprotokollen og tilsvarende protokoller.

4.2. Dokumentets betydning for Norge. Med tanke på at flagget kanskje er det ”norskeste” av det norske, bør dette dokumentet ha en selvfølgelig plass på en liste over nasjonens sentrale dokumenter. På en unik måte viser det den siste delen av prosessen som ga oss vårt nasjonale flagg.

4.3. Tid, sted, mennesker, tema, form og kulturell, åndelig og religiøs verdi.

Dokumentet ble til på Stockholm Slott 13. juli 1821. Unionen med Sverige var nesten ny og mange ting var ennå uavklart. Både Stortinget og Kongen hadde behov for å posisjonere seg.

Det norske Stortinget vedtok flaggloven symbolsk nok 17. mai 1821. Kong Karl Johan reservertet seg på sin side mot å gi fra seg noe rett til å bestemme over flagget, som øverste sjef for hær og flåte

Tematisk sett beskriver dette dokumentet et viktig skritt i Norges nasjonsbygging. Flaggets posisjon i dag, underbygger dette dokumentets nasjonale verdi.

4.4. Unikhet, integritet, trussel og bevaring

Dokumentet er unikt. Forslaget som ble vedtatt finnes i Stortingsarkivet, men dette dokumentet har Karl Johans påskrift, og viser det endelige vedtaket for flagget vårt. Dokumentet er oppbevart i Riksarkivets magasin. Det foreligger derfor ingen særlige trusler utover de som kommer av evt. slitasje ved framvisning.

5. Juridiske forhold

Arkivverket både eier og forvalter dokumentene. Hvis dokumentet kommer med i dokumentarven, kan det føre til større etterspørsel, og det kan bli aktuelt å begrense publikums direkte tilgang til originaldokumentet. Ingen har opphavsrett til materialet. Arkivverket har juridisk ansvar for å ta vare på dokumentet som del av sitt depotansvar.

6. Bevaringsplan

Utover de vanlige sikringstiltakene, er ikke dokumentet gjenstand for en særskilt bevaringsplan, dette i likhet med de fleste andre dokumentene i Arkivverkets varetekt. Det er underlagt felles regler for adgang og bruk. Luftfuktighet og temperatur er under kontinuerlig overvåking. Risikoen for at katastrofer skal inntreffe er vurdert å være lav. Det er ikke laget noen katastrofeplan.

7. Konsultasjon og samtykke

Dokumentets eier – Riksarkivet – er orientert om nominasjonen og har godkjent denne.

8. Risikovurdering

Det nominerte dokumentet er lite truet. De miljømessige forholdene i Arkivverkets lokaler er gode, dokumentet i god stand slik at det ikke er behov for store utgifter til bevaring. Tilgangen til dokumentet er fritt per dags dato.

9. Bevaringsvurdering

Se under punktet om risikovurdering. I siste instans er Riksarkivaren ansvarlig for bevaringen. Daglig ansvar ligger til en egen seksjon som håndterer konservering og digitalisering. Seksjonen har flere eksperter på papirkonservering.

10. Resultatet av nominasjonen.

Arkivverket ønsker å få oppmerksomhet rundt dokumentet, særlig i forbindelse med 200-årsjubileet for Grunnloven i 2014.

Vedlegg: Protokollinnførselen

